

STAVOVI GRAĐANA O POLICIJI

**Uporedna analiza istraživanja javnog mnjenja
u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori,
Makedoniji, Srbiji i na Kosovu**

Septembar, 2017.

STAVOVI GRAĐANA O POLICIJI

Uporedna analiza istraživanja javnog mnjenja
u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori,
Makedoniji, Srbiji i na Kosovu

IZDAVAČ

Beogradski centar za bezbednosnu politiku
Đure Jakšića 6/5, Beograd, Srbija
Tel: +381 (11) 32 87 226
E-mail: office@bezbednost.org
www.bezbednost.org
www.pointpulse.net

AUTOR

Sofija Mandić

UREDNIK

Saša Đorđević

LEKTURA

Tatjana Hadžić Jovović

DIZAJN I PRELOM

DTP

Beograd, 2017.

SADRŽAJ

LISTA GRAFIKONA	4
O ISTRAŽIVANJU	6
SAŽETAK	7
POVERENJE U INSTITUCIJE	9
Najveće poverenje u obrazovni sistem i policiju.....	9
Policiji više veruju žene	11
PERCEPCIJA POLICIJE	13
Građani Kosova najviše veruju policiji	13
U prvom planu ljubaznost i lepota policajki	13
U policiju putem konkursa	15
Građani su podeljeni kada je reč o tome da li policija služi interesima građana.....	16
Politika utiče na rad policije	18
PERCEPCIJA KORUPCIJE	21
Najviše korupcije u sudstvu i zdravstvu	21
Svaki drugi građanin u regionu smatra da je policija korumpirana	22
Najkorumpiraniji su graničari i saobraćajci.....	23
BORBA PROTIV KORUPCIJE	25
Građani Makedonije najspremniji da prijave korupciju.....	25
Lokalna policijska stanica prva na listi onih kojima bi građani prijavili korupciju	26
Za smanjenje korupcije potrebno je strogo kažnjavanje	28
Vlade su najodgovornije za borbu protiv korupcije.....	30
Civilno društvo treba da učestvuje u borbi protiv korupcije	30
METODOLOŠKI OKVIR	32

LISTA GRAFIKONA

Grafikon 1: Institucije u koje građani Zapadnog Balkana imaju najviše poverenja	9
Grafikon 2: Institucije u koje građani Zapadnog Balkana nemaju poverenja	10
Tabela 1: Najznačajnije promene poverenja u institucije 2016. i 2017. godine	10
Grafikon 3: Poverenje u policiju – muškarci i žene Zapadnog Balkana	11
Grafikon 4: Poverenje u policiju – različite starosne grupe građana Zapadnog Balkana	12
Grafikon 5: Poverenje građana u regionu u policiju	13
Grafikon 6: Prosečna slika policajke koju imaju građani Zapadnog Balkana	14
Grafikon 7: Prosečna slika policajca koju imaju građani Zapadnog Balkana	14
Grafikon 8: Građani Zapadnog Balkana o načinu zapošljavanja u policiji.....	15
Grafikon 9: Građani Zapadnog Balkana o načinu zapošljavanja u policiji (pojedinačno).....	16
Tabela 2: Najznačajnije promene percepcije kada je reč o zapošljavanja u policiji	16
Grafikon 10: Čijim interesima policija najviše i najmanje služi	17
Grafikon 11: Čijim interesima policija najviše služi – interesima građana ili interesima drugih aktera	17
Grafikon 12: Čijim interesima policija najviše služi (pojedinačno)	18
Tabela 3: Čijim interesima policija najviše služi – najznačajnije promene 2016. i 2017. godine	18
Grafikon 13: Uticaj politike na operativni rad policije	19
Grafikon 14: Uticaj politike na operativni rad policije (pojedinačno)	19
Tabela 4: Uticaj politike na operativni rad policije – najznačajnije promene 2016. i 2017. godine	20
Tabela 5: Rasprostranjenost korupcije u institucijama na Zapadnom Balkanu – rezultati istraživanja 2016. i 2017. godine	21
Grafikon 15: Odnos između poverenja u policiju i shvatanja da postoji korupcija u policij	22
Grafikon 16: Percepcija korupcije – muškarci i žene Zapadnog Balkana	23

Grafikon 17: Percepcija korupcije – različite starosne grupe građana Zapadnog Balkana	23
Grafikon 18: Najkorumpiraniji delovi policije	24
Grafikon 19: Najmanje korumpirani delovi policije	24
Grafikon 20: Spremnost da se prijavi korupcija uz ostavljanje ličnih podataka	25
Grafikon 21: Spremnost da se prijavi korupcija uz ostavljanje ličnih podataka (pojedinačno)	25
Grafikon 22: Spremnost da se anonimno prijavi korupcija.....	26
Grafikon 23: Prijavljivanje korupcije u policiji (pojedinačno)	26
Grafikon 24: Kome bi građani najčešće prijavili korupciju u policiji.....	27
Grafikon 25: Kome bi građani najčešće prijavili korupciju u policiji (pojedinačno).....	27
Tabela 6: Kome bi građani najčešće prijavili korupciju u policiji – rezultati istraživanja 2016. i 2017. godine.....	28
Grafikon 26: Najpotrebnije mere za smanjenje korupcije na Zapadnom Balkanu	29
Grafikon 27: Najpotrebnije mere za smanjenje korupcije na Zapadnom Balkanu (pojedinačno)	29
Grafikon 28: Ko je odgovoran za borbu protiv korupcije u policiji	30
Grafikon 29: Uloga civilnog društva u borbi protiv korupcije	31

0 ISTRAŽIVANJU

Treći krug istraživanja javnog mnjenja „Stavovi građana o policiji” sprovedeno je Albaniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Makedoniji, Srbiji i na Kosovu. Upitnik na osnovu kojeg je istraživanje javnog mnjenja realizovano osmislila je regionalna mreža POINTPULS kako bi ponudila odgovore koji se odnose na stavove građana o policiji. Upitnik je sadržao šest grupa pitanja:

1. stepen poverenja građana u institucije;
2. percepcija policije kao institucije, ali i policajca i policajke kao individue;
3. percepcija korupcije u društvu i policiji;
4. stavovi građana o borbi protiv korupcije;
5. stavovi građana o radu organizacija civilnog društva;
6. demografija.

Terensko istraživanje sproveo je IPSOS Stratedžik Marketing u junu i julu 2017. godine, na reprezentativnom uzorku od 6000 punoletnih osoba, građana i građanki Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Kosova, Makedonije i Srbije. Kao istraživački instrument korišćen je upitnik. Građani u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i na Kosovu intervjuisani su tehnikom „licem u lice”, koja podrazumeva direktni kontakt sa ispitanikom. U Makedoniji je, međutim, korišćeno kompjuterski podržano telefonsko istraživanje.

Izveštaj je objavljen u okviru projekta „Puls integriteta i poverenja u policiju na Zapadnom Balkanu”, čiji je cilj da doprinese povećanju poverenja u policiju promocijom odgovornosti i jačanjem integriteta policije. Zbog toga se sedam organizacija civilnog društva iz regiona okupilo u POINTPULS mrežu, koju čine: Analytica iz Skoplja, Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) i Balkanska istraživačka mreža (BIRN) iz Beograda, Centar za sigurnosne studije (CSS) iz Sarajeva, Institut Alternativa (IA) iz Podgorice, Institut za medijaciju i demokratiju (IDM) iz Tirane i Kosovski centar za sigurnosne studije (KCSS) iz Prištine.

Projekat podržava Evropska unija programom „Podsticanje civilnog društva u okviru Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA)”. Za sadržaj ovog izveštaja odgovoran je isključivo Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP). Iskazani stavovi u ovom dokumentu nisu nužno stavovi Evropske unije.

SAŽETAK

Građani na Zapadnom Balkanu imaju visok nivo poverenja u obrazovanje i zdravstvo, kao i u policiju kojoj veruje više od polovine (59%) građana. Primećeno je da iz godine u godinu poverenje u policiju neznatno raste.

Prve asocijacije na policajca su srdačnost, odgovornost i profesionalnost. Za policajke se dominantno vezuje srdačnost i prijatan izgled. Građani muškarce policajce vide kao sklonije korupciji i agresivnom postupanju, dok žena u policiji skoro uopšte ne vide tako.

Građani su podeljeni kada je reč o tome da li policija služi interesima građana. Skoro polovina građana (45%) smatra da policija najviše služi interesima građana, dok isti procenat (45%) smatra da nije tako, odnosno misli da je policija najmanje njihov servis.

Najkorumpiranijim institucijama građani smatraju sudstvo (66%), zdravstvo (66%), carinu (63) i tužilaštvo (63%). Iako više od polovine građana ima poverenja u policiju, većina je doživljava i kao korumpiranu (58%).

Uverenje da je policija visoko korumpirana opstaje istovremeno sa relativno visokim nivoom poverenja u ovu instituciju. Procenat je skoro identičan. Takvo stanje stvari govori da su se građani možda pomirili sa činjenicom da je korupcija sveprisutna u policiji, te da su se navikli na nju kao na neizbežan segment rada.

Granična, saobraćajna i kriminalistička policija, kao i bliski saradnici ministara unutrašnjih poslova izdvojeni su kao najkorumpiraniji delovi policije. Korupciji su najmanje podložni specijalne jedinice, zaposleni na upravnim poslovima i zaposleni na poslovima zaštite javnog reda i mira.

Građani na Zapadnom Balkanu smatraju da se posao u policiji dobija putem javnog konkursa, ali istovremeno sa ovim odgovorom ističu i povezanost korupcije, političkih i rodbinskih veza sa zapošljavanjem u policiji. Građani natpolovično (65%) smatraju da političari utiču na operativni rad policije.

Podeljeni su stavovi i kada je reč o prijavljivanju korupcije. Građani koji bi prijavili korupciju najpre bi otišli u lokalnu policijsku stanicu. Prema mišljenju građana, najefikasniji metod za sprečavanje korupcije je strože kažnjavanje učinilaca, a posebno rukovodilaca u policiji. Vlada, ministri unutrašnjih poslova i unutrašnja kontrola policije najodgovorniji su za sprečavanje korupcije.

Građani Zapadnog Balkana smatraju da je civilno društvo važan akter u borbi protiv korupcije, ali ga prevashodno doživljavaju kao direktnog aktera i saradnika države na ovom zadatku. Tek nakon toga, građani uočavaju da civilno društvo borbi protiv korupcije doprinosi istraživanjima, dokumentovanjem i zaštitom žrtava korupcije.

Na osnovu identifikovanih sistemskih problema u policijama Zapadnog Balkana, moguće je formulisati preporuke za unapređenje stanja. Prvo, očigledno je da policije mogu da uče jedne od drugih, posebno kada su u pitanju pojedinačne oblasti, na koje je ukazalo istraživanje. Na primer, to što su građani Makedonije izuzetno spremni da prijave korupciju u policiji može poslužiti kao primer dobre prakse koja bi mogla biti usvojena i u drugim policijskim službama.

Zatim, policije Zapadnog Balkana moraju mnogo efektivnije da komuniciraju sa građanima radi izgradnje poverenja, kao i da načine i kanale komunikacije prilagode ciljnim grupama. Ovo je posebno značajno kada je reč o mlađim generacijama koje, po pravilu, imaju mnogo negativnije stavove prema institucijama od starijih sugrađana.

Konačno, da bi neki od najvećih problema u policiji bili rešeni, neophodni su dodatni i koordinirani naponi. Građani su uvideli da se ključ za rešenje problema korupcije, neprofesionalnosti policijskih službenika i pristrasnosti u operativnom radu policije nalazi u rukama nacionalnih političkih elita.

POVERENJE U INSTITUCIJE

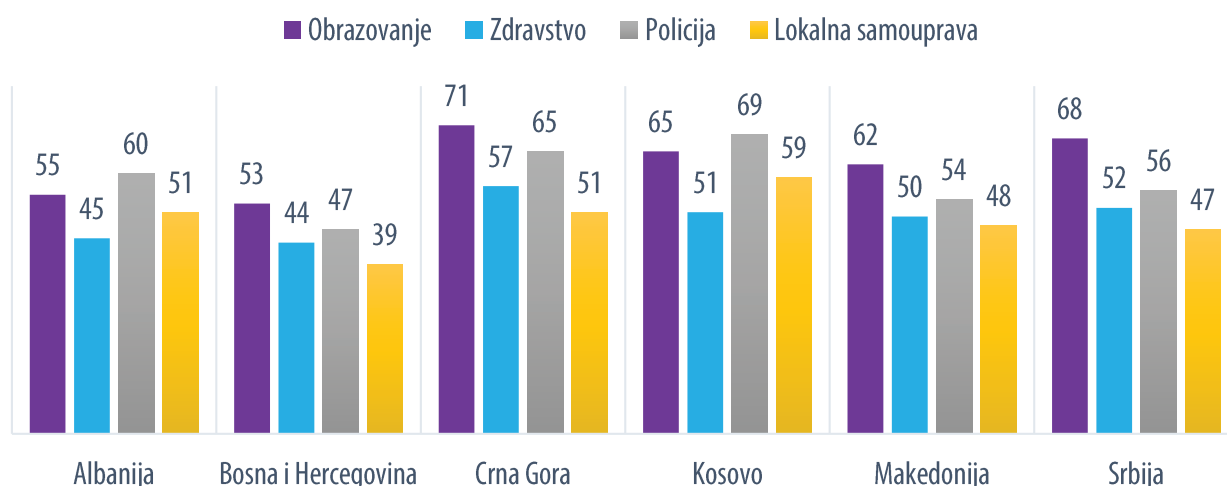
Najveće poverenje u obrazovni sistem i policiju

Na početku istraživanja ispitano je poverenje građana Zapadnog Balkana u dvanaest institucija, koje su odabrane na osnovu dva kriterijuma. Prvo, uključene su institucije koje čine temelje demokratskog društva, poput predstavničkih tela (parlamenta), medija, civilnog društva i službi kojima je u nadležnosti sprovođenje zakona. Drugo, posmatrane su one institucije koje su prevashodno zadužene za prevenciju i borbu protiv korupcije, uključujući u to i policiju, pravosuđe i nezavisna državna tela, kao četvrtu, korektivnu granu vlasti.

Građani Zapadnog Balkana daju gotovo potpuno ujednačene odgovore kada je reč o poverenju u institucije (Grafikon 1). Prosečno gledano, kao najpouzdanije institucije oni navode obrazovanje, policiju, zdravstvo i lokalnu samoupravu. U poređenju sa rezultatima istraživanja sprovedenog 2016. godine, lista institucija u koje građani imaju najviše poverenja ostala je nepromenjena. Poverenje u obrazovanje se ponovo bez izuzetka nalazi na prvom mestu, a najviše je u Crnoj Gori (71%) i Srbiji (68%), dok je najniže u Albaniji (55%) i Bosni i Hercegovini (53%).

Grafikon 1: Institucije u koje građani Zapadnog Balkana imaju najviše poverenja

P: Koliko poverenja imate u sledeće institucije? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 4, pri čemu je: 1 – uopšte nemam poverenja, 2 – uglavnom nemam poverenja, 3 – uglavnom imam poverenja, 4 – imam potpuno poverenje.

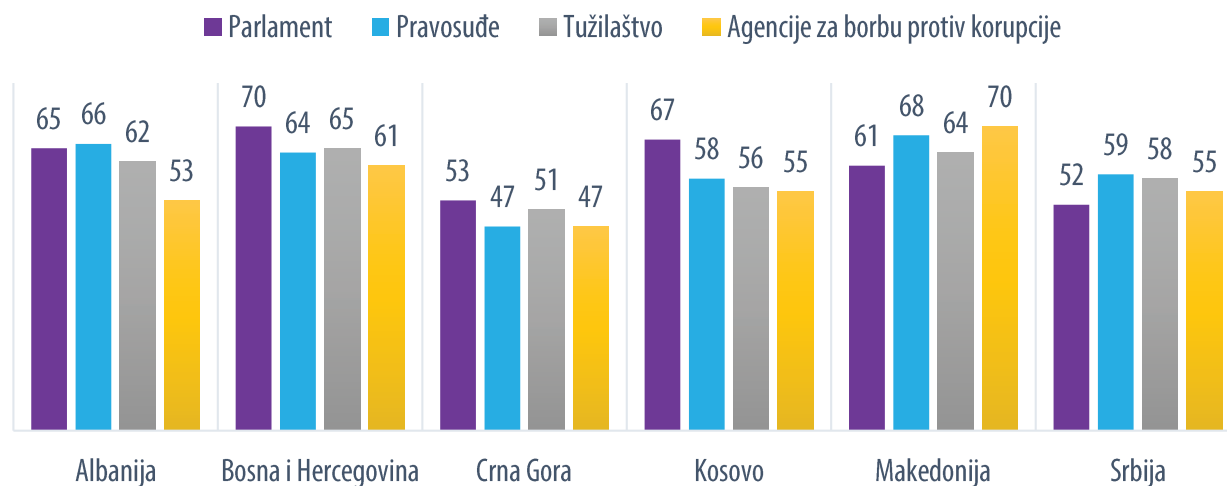

Postoji visok stepen saglasnosti ispitanika u vezi sa institucijama u koje građani imaju najmanje poverenja. Nedovoljno poverenja građani imaju u predstavnička tela (61%), a zatim u pravosudne institucije – sudove (60%), tužilaštvo (59%) i tela za borbu protiv korupcije (57%) (Grafikon 2). Građani Zapadnog Balkana u proseku najmanje poverenja imaju u predstavnička tela, i to najviše u Bosni i

Hercegovini, gde sedam od deset građana nema poverenja u parlament. Procenat prosečnog nepov-
erenja u institucije promenio se u odnosu na 2016. godinu, jer su se na listi četiri institucije u koje
građani imaju najmanje poverenja ove godine umesto medija našla tela za borbu protiv korupcije.

Grafikon 2: Institucije u koje građani Zapadnog Balkana nemaju poverenja

P: Koliko poverenja imate u sledeće institucije? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do
4, pri čemu je: 1 – uopšte nemam poverenja, 2 – uglavnom nemam poverenja, 3 – uglavnom imam
poverenja, 4 – imam potpuno poverenje.

Najveće promene kada je reč o poverenju u institucije u odnosu na 2016. godinu primećene su u
Makedoniji, Albaniji i na Kosovu (Tabela 1). Treba imati u vidu da je na povećanje poverenja u insti-
tucije na Kosovu moglo donekle uticati izjašnjavanje građana na parlamentarnim izborima, koji su
sprovedeni neposredno posle ovog istraživanja. Takođe, oko šest meseci pre sprovođenja istraživanja
održani su izbori u Makedoniji, što je takođe moglo uticati na značajnije povećanje poverenja u poje-
dine institucije.

Značajan gubitak poverenja u sve institucije uočen je u Bosni i Hercegovini, dok se smanjenje poverenja
u većinu institucija dogodilo i u Srbiji.

Tabela 1: Najznačajnije promene poverenja u institucije 2016. i 2017. godine

P: Koliko poverenja imate u sledeće institucije? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do
4, pri čemu je: 1 – uopšte nemam poverenja, 2 – uglavnom nemam poverenja, 3 – uglavnom imam
poverenja, 4 – imam potpuno poverenje.

	Godina	Prosek	SRB	MNE	BIH	MKD	ALB	KOS
Obrazovanje	2016.	64	68	72	62	58	60	66
	2017.	62	68	71	53	62	55	65
Policija	2016.	58	54	62	60	58	56	59
	2017.	59	56	65	47	54	60	69

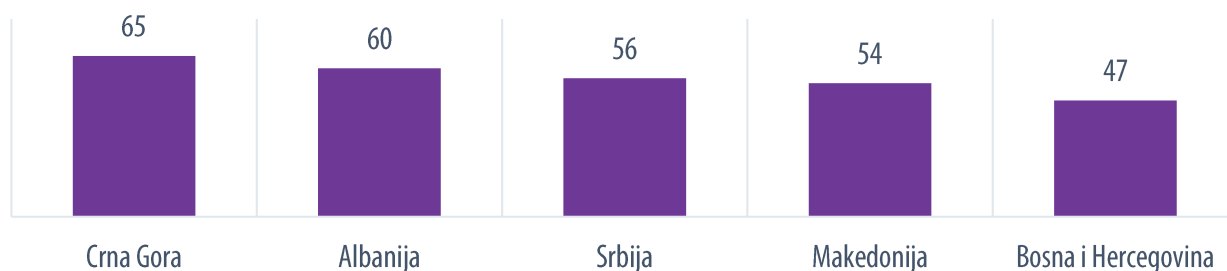
Zdravstvo	2016.	54	57	63	55	52	45	51
	2017.	50	52	58	44	50	45	51
Mediji	2016.	49	38	51	50	40	61	55
	2017.	48	32	51	40	47	60	56
Opštinska/gradska uprava	2016.	48	43	51	51	44	49	53
	2017.	49	47	51	39	48	51	59
Civilno društvo	2016.	46	37	47	53	40	48	53
	2017.	46	32	50	38	47	52	58
Carina	2016.	41	40	46	40	42	34	43
	2017.	42	41	50	34	46	36	47
Tužilaštvo	2016.	39	42	59	36	34	34	38
	2017.	36	36	44	29	33	35	40
Agencija za borbu protiv korupcije	2016.	38	43	44	38	30	35	38
	2017.	37	37	43	28	28	42	41
Sudstvo	2016.	38	41	48	39	30	33	36
	2017.	36	36	48	31	30	33	40
Tržišne inspekcije	2016.	37	36	45	36	36	35	38
	2017.	37	31	47	28	38	36	41
Parlament	2016.	34	40	46	32	29	25	31
	2017.	33	39	41	23	36	33	31
	Godina	Prosek	SRB	MNE	BIH	MKD	ALB	KOS

Policiji više veruju žene

Stavovi građana iz različitih demografskih grupa značajno se razlikuju kada je reč o poverenju u policiju. Policiji na Zapadnom Balkanu više veruju žene nego muškarci, u proseku oko 3% (Grafikon 3). Razlike su najizraženije na Kosovu (7%) i u Srbiji (5%), dok su najmanje u Bosni i Hercegovini (manje od 1%).

Grafikon 3: Poverenje u policiju – muškarci i žene Zapadnog Balkana

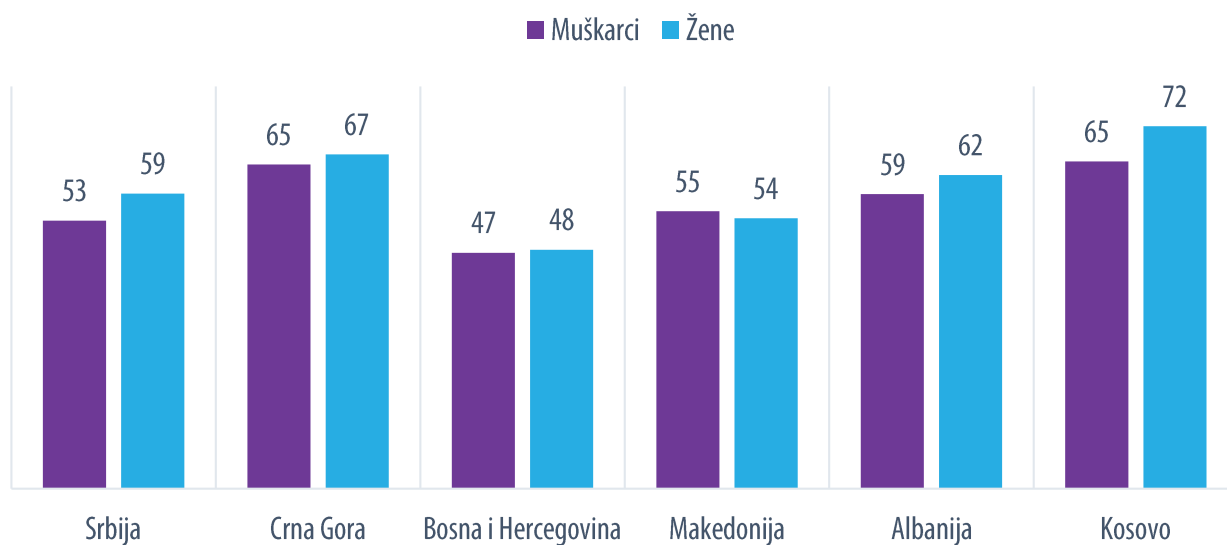
P: Koliko poverenja imate u sledeće institucije? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 4, pri čemu je: 1 – uopšte nemam poverenja, 2 – uglavnom nemam poverenja, 3 – uglavnom imam poverenja, 4 – imam potpuno poverenje.

Najmlađi građani Zapadnog Balkana (18–29 godina) najmanje veruju policiji (55%), dok građani koji imaju više od 65 godina najviše veruju ovoj instituciji (64%) (Grafikon 4). Jedini izuzetak od ovog pravila predstavlja Makedonija, gde najstariji građani imaju najmanje poverenja u policiju (48%). U Srbiji i Albaniji procenat poverenja u policiju ravnomerno raste od najmlađih ka najstarijim građanima. Takođe, razlike u stavovima između starosnih grupa najmanje su primetne na Kosovu i u Bosni i Hercegovini.

Grafikon 4: Poverenje u policiju – različite starosne grupe građana Zapadnog Balkana

P: Koliko poverenja imate u sledeće institucije? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 4, pri čemu je : 1 – uopšte nemam poverenja, 2 – uglavnom nemam poverenja, 3 – uglavnom imam poverenja, 4 – imam potpuno poverenje.

PERCEPCIJA POLICIJE

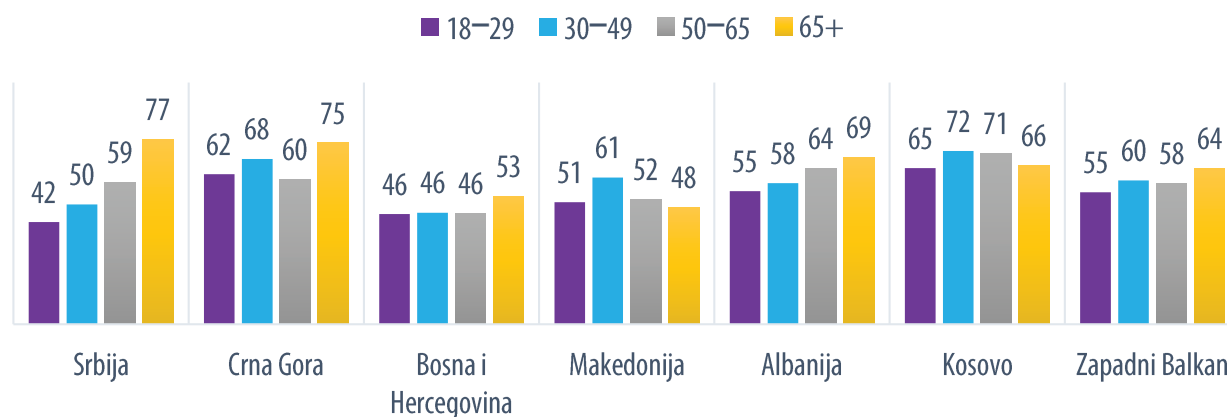
Građani Kosova najviše veruju policiji

Policija je druga po redu institucija u koju građani na Zapadnom Balkanu imaju najviše poverenja, odmah posle obrazovnog sistema. Više od polovine ispitanika (58%) ima poverenja u policiju, a situacija se neznatno promenila u odnosu na 2016. godinu.

Međutim, ukoliko gledamo pojedinačno, videćemo da je došlo do oscilacija u procentu iskazanog poverenja. Najviše poverenja u policiju imaju građani Kosova (69%) i Crne Gore (65%). Najmanje poverenja u policiju u regionu imaju građani Bosne i Hercegovine (47%) i Makedonije (54%), dok se poverenje ispitanika u Srbiji i Albaniji kreće oko proseka – 56% i 60%. (Grafikon 5). U odnosu na podatke istraživanja iz 2016. godine, značajno povećanje poverenja u policiju zabeleženo je na Kosovu (sa 59% na 69%), dok se najveći pad poverenja dogodio u Bosni i Hercegovini (sa 60% na 47%).

Grafikon 5: Poverenje građana u regionu u policiju

P: Koliko poverenja imate u sledeće institucije? Molimo Vas da odgovorite koristeći skalu od 1 do 4, pri čemu je: 1 – uopšte nemam poverenja, 2 – uglavnom nemam poverenja, 3 – uglavnom imam poverenja, 4 – imam potpuno poverenje.

U prvom planu ljubaznost i lepota policajki

Istraživanje je pokazalo da građani Zapadnog Balkana na različite načine doživljavaju pripadnike policije muškog i pripadnike policije ženskog pola.

Prve asocijacije građana na policajke jesu: ljubaznost, prijatnost, srdačnost (23%); prijateljski odnos, predusretljivost, komunikativnost (14%); lepota, šarm (13%) i na kraju ozbiljnost, odgovornost (11%).

Kao i prethodne godine, u prvom planu nije profesionalni rad žena u policiji i spremnost za posao koji obavljaju, već fizički izgled i način ophođenja (Grafikon 6).

Grafikon 6: Prosečna slika policajke koju imaju građani Zapadnog Balkana

P: Kako biste opisali policajku (ženu policajca) koja je u direktnom kontaktu sa građanima? Molimo Vas navedite nekoliko atributa (prideva, reči) koji po vašem mišljenju najbolje opisuju prosečnog policajca.

Prve asocijacije na pripadnike policije muškog pola su: ljubaznost, prijatnost, srdačnost (14%), a zatim slede ozbiljnost, odgovornost (10%), profesionalnost, stručnost, obučenost (8%) i prijateljski odnos, predusretljivost, komunikativnost (8%) (Grafikon 7).

Grafikon 7: Prosečna slika policajca koju imaju građani Zapadnog Balkana

P: A kako biste opisali prosečnog policajca, koji je u direktnom kontaktu sa građanima? Molimo Vas navedite nekoliko atributa (prideva, reči) koji po vašem mišljenju najbolje opisuju prosečnog policajca.

Iz odgovora ispitanika vidimo da građani muške pripadnike policije mnogo više povezuju sa njihovim profesionalnim angažmanom i obučenosti, dok lepotu kao asocijaciju na policajca navodi samo 0,4% ispitanika (nasuprot 13% kada je reč o ženama pripadnicama policije). Iako ispitanici među prvim asocijacijama na pripadnike policije oba pola navode način ophođenja i način komuniciranja sa građanima, mnogo manje ovih odgovora vezano je za pripadnike policije muškog pola.

Opisi policajaca i policajki uglavnom se podudaraju sa tradicionalnim i stereotipnim viđenjem žena u javnoj službi, pa su one opisane kao kulturne, ljubazne i prijatnog izgleda. Dobra strana ovakve percepcije jeste u tome što je očigledno da građani imaju dobru sliku o policajkama (jer su pojmovi koje oni povezuju sa njima ipak pozitivni), ali i u tome što postoji prostor da se javnosti skrene pažnja i na profesionalnu spremnost i veštine žena u policiji.

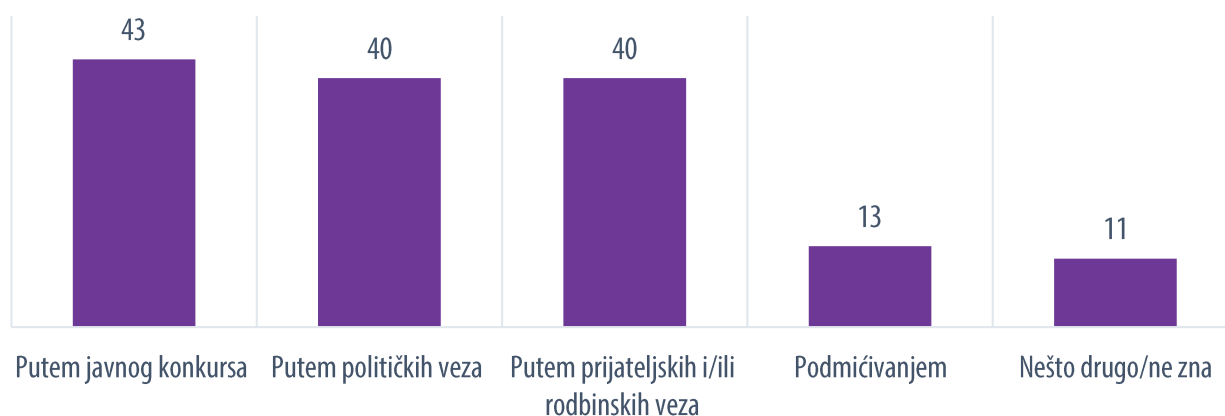
Zanemarljiv procenat građana ima negativne asocijacije, poput korumpiranosti, kada je reč o policajkama (2%). Međutim, korumpiranost je asocijacija koja se pet puta češće javlja kada je reč o pripadnicima policije muškog pola (11%). Slično je i sa agresivnim i grubim ponašanjem, koje se za muškarce vezuje u 7%, a za žene u samo 1% slučajeva. Ovo može biti dobra osnova za donošenje javnih politika i kadrovskih odluka unutar policija. Na primer, žene bi mogle da budu uključene u policijske zadatke povezane sa ublažavanjem potencijalno nasilnih situacija ili da svojim imidžom nepotkupljivosti pomažu u borbi protiv sitne korupcije u saobraćajnoj policiji.

U policiju putem konkursa

Ispitanici su prvi put dali najbrojniji prosečan odgovor navodeći da se zaposlenje u policiji stiže javnim konkursom (43%). U istraživanju 2016. godine ovakav odgovor dalo je 39% ispitanika na Zapadnom Balkanu. Nakon ovog odgovora, ispitanici smatraju da je najpouzdaniji način za zapošljavanje u policiji i dalje angažovanje prijateljskih ili rodbinskih veza (40%), političkih veza (40%) i davanje mita (13%). Slično kao i u istraživanju 2016. godine, čak 12% ispitanika navodi da ne zna odgovor na ovo pitanje (Grafikon 8).

Grafikon 8: Građani Zapadnog Balkana o načinu zapošljavanja u policiji

P: Šta mislite, na koji način se biraju kandidati i zapošljava kadar u policiji?

Ako se odgovori vezani za način zapošljavanja u regionu pojedinačno posmatraju, može se videti da su oni ove godine značajnije drugačiji samo na Kosovu i u Albaniji – gde preko 60% građana veruje da je zapošljavanje moguće putem javnog konkursa (Grafikon 9). Značajno povećanje prosečnog odgovora kada je reč o zapošljavanju putem javnog konkursa uzrokovano je, pre svega, time što je procenat ispitanika koji je dao ovaj odgovor na Kosovu povećan sa 53% na 63% i u Albaniji sa 56% na 66% u

odnosu na 2016. godinu. Procenat dgovora ostao je približno isti u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Makedoni i Srbiji (Tabela 2).

Grafikon 9: Građani Zapadnog Balkana o načinu zapošljavanja u policiji (pojedinačno)

P: Šta mislite, na koji način se biraju kandidati i zapošljava kadar u policiji?

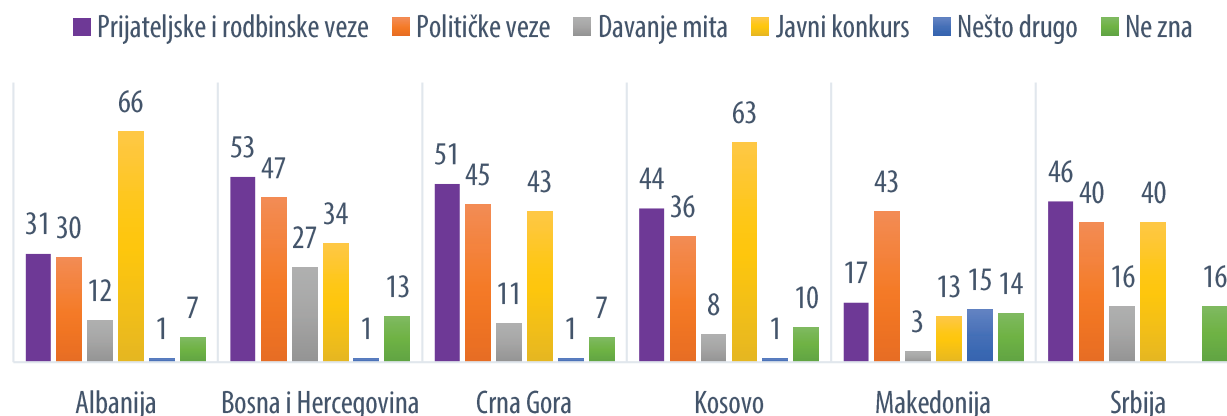

Tabela 2: Najznačajnije promene percepcije kada je reč o zapošljavanju u policiji

P: Šta mislite, na koji način se biraju kandidati i zapošljava kadar u policiji?

	Godina	Prosek	SRB	MNE	BIH	MKD	ALB	KOS
Javni konkurs	2016.	39	41	40	31	12	56	54
	2017.	43	40	43	34	13	66	63
Prijateljske ili rodbinske veze	2016.	42	52	51	49	20	36	41
	2017.	40	45	51	53	17	31	44
Političke veze	2016.	39	46	44	45	41	35	24
	2017.	40	40	45	47	43	30	36
Davanje mita	2016.	14	18	11	27	4	12	12
	2017.	13	16	11	27	3	12	7

Uprkos pozitivnom pomaku, pre svega na Kosovu i u Albaniji, treba imati u vidu da je na pitanje o načinima zapošljavanja bilo moguće dati više odgovora. Dakle, ispitanici istovremeno mogu smatrati da je potrebno imati političku ili rodbinsku vezu, ali i da je javni konkurs postupak kroz koji svaki kandidat tehnički mora da prođe. Odnosno, javni konkurs ne isključuje druge načine uticanja na ishod konkursa.

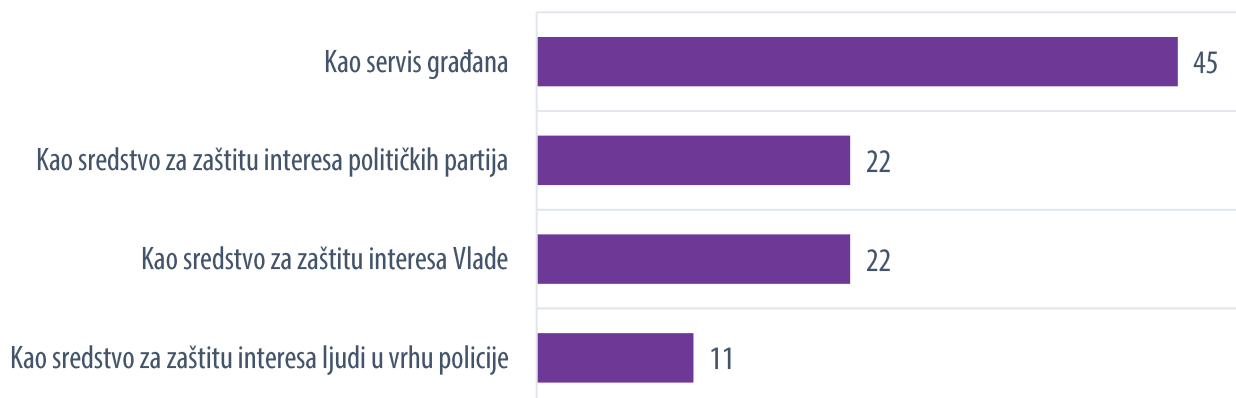
Građani su podeljeni kada je reč o tome da li policija služi interesima građana

Skoro polovina građana (45%) smatra da policija najviše služi interesima građana, dok isti procenat (45%) smatra da nije tako, odnosno misli da je policija najmanje njihov servis.

Nešto manje od četvrtine ispitanika (22%) veruje da policija najviše deluje kao sredstvo za zaštitu interesa izvršne vlasti (22%), a zatim političkih stranaka (22%) i zvaničnika u samoj policiji (11%) (Grafikon 10). Rezultati na regionalnom nivou neznatno su promenjeni u odnosu istraživanje iz 2016. godine, kada je nešto manji broj građana smatrao da policija radi u interesu građana (43%).

Grafikon 10: Čijim interesima policija najviše i najmanje služi

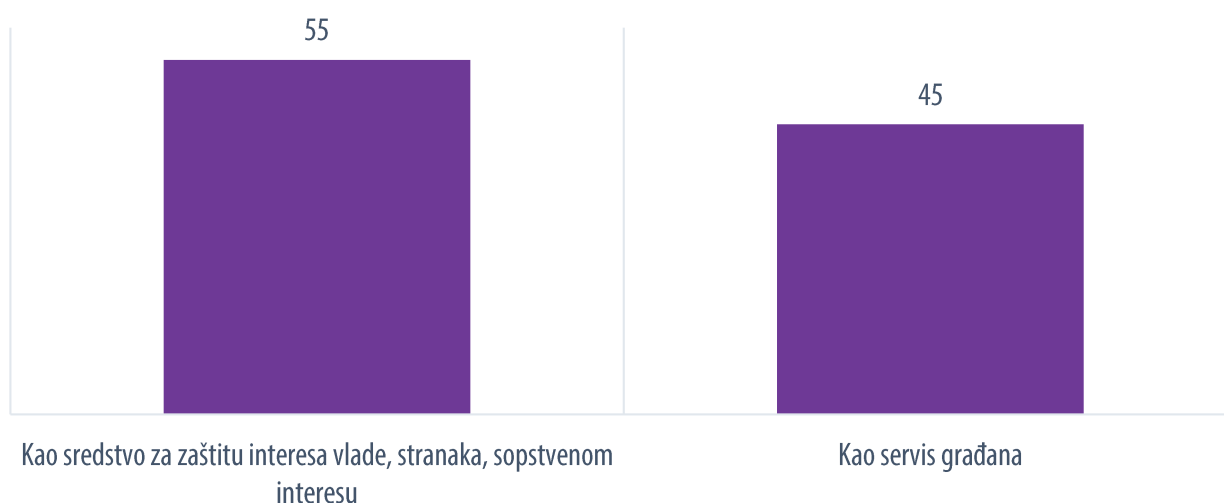
P: U kom svojstvu policija deluje najviše, a u kom svojstvu deluje najmanje – kao sredstvo u službi građana, kao sredstvo za zaštitu interesa vlade ili kao sredstvo za zaštitu interesa političkih partija?

Iako se na prvom mestu nalazi pojedinačni odgovor da policija radi u interesu građana, ukoliko pogledamo širu sliku, videćemo da natpolovična većina smatra da policija služi drugim, međusobno srodnim akterima – vladi, strankama koje čine vladu i pojedincima u samoj policiji. Ukoliko ove odgovore objedinimo, postaje jasno da natpolovična većina smatra da građani nisu u prvom planu prilikom postupanja policije (Grafikon 11).

Grafikon 11: Čijim interesima policija najviše služi – interesima građana ili interesima drugih aktera

P: U kom svojstvu policija deluje najviše, a u kom svojstvu deluje najmanje – kao sredstvo u službi građana, kao sredstvo za zaštitu interesa vlade ili kao sredstvo za zaštitu interesa političkih partija?

Povećanje prosečnog broja građana koji smatraju da policija radi u interesu građana uzrokovan je značajnim promenama percepcije u Albaniji i na Kosovu, a delimično i u Crnoj Gori (Grafikon 13 i Tabela 3).

Grafikon 12: Čijim interesima policija najviše služi (pojedinačno)

P: U kom svojstvu policija deluje najviše, a u kom svojstvu deluje najmanje – kao sredstvo u službi građana, kao sredstvo za zaštitu interesa vlade ili kao sredstvo za zaštitu interesa političkih partija?

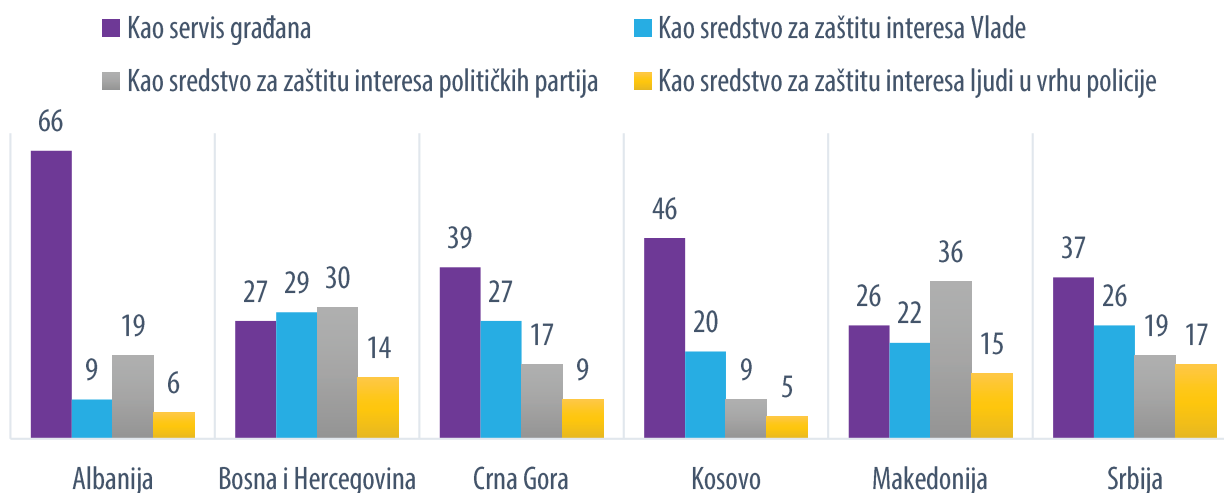

Tabela 3: Čijim interesima policija najviše služi – najznačajnije promene 2016. i 2017. godine

P: U kom svojstvu policija deluje najviše, a u kom svojstvu deluje najmanje – kao sredstvo u službi građana, kao sredstvo za zaštitu interesa Vlade ili kao sredstvo za zaštitu interesa političkih partija?

	Godina	Prosek	SRB	MNE	BIH	MKD	ALB	KOS
Interes građana	2016.	43	36	39	33	35	55	56
	2017.	45	37	46	27	26	66	66
Interes Vlade	2016.	25	28	30	26	27	12	23
	2017.	22	26	27	29	22	9	20
Interes političkih stranaka	2016.	21	18	14	28	25	27	15
	2017.	22	19	17	30	36	19	9
Interes najviših funkcionera policije	2016.	11	18	16	12	12	5	5
	2017.	11	17	9	14	15	6	5

Politika utiče na rad policije

Građani Zapadnog Balkana smatraju da je operativni rad policije izuzetno politizovan i da ona nije dovoljno samostalna i profesionalna u svom radu (Grafikon 13). Skoro dve trećine (65%) ispitanika smatra da politika u velikoj meri ili u potpunosti utiče na rad policije, dok nešto manje od jedne četvrtine (28%) smatra da ovakav uticaj ne postoji. Rezultati su neznatno bolji u odnosu na 2016. godinu, kada

je 68% građana smatralo da politika utiče na rad policije. Ovi podaci na određeni način umanjuju značaj koji ima porast poverenja u policiju, ostavljajući ih u senci visoke percepcije operativnog uticaja politike na rad policije. Prema odgovorima građana, politika dominantno određuje kada će policija postupati u skladu sa zakonom i profesionalnim načelima postupanja policije, a kada ove standarde ne treba primeniti.

Grafikon 13: Uticaj politike na operativni rad policije

P: U kojoj meri, po Vašem mišljenju, političari utiču na operativni rad policije?

Analizom pojedinačnih rezultata zaključuje se da ispitanici natpolovično smatraju da politika snažno utiče na operativne odluke policije. Ovaj stav je posebno izražen u Bosni i Hercegovini (79%) i Srbiji (70%). Međutim, čak i na Kosovu, gde je procenat najniži, shvatanje da politika utiče na operativni rad policije i dalje je natpolovično (Grafikon 14). U odnosu na rezultate istraživanja iz 2016. godine, najveće promene dogodile su se u Srbiji, Albaniji i Bosni i Hercegovini (Tabela 4).

Grafikon 14: Uticaj politike na operativni rad policije (pojedinačno)

P: U kojoj meri, po Vašem mišljenju, političari utiču na operativni rad policije?

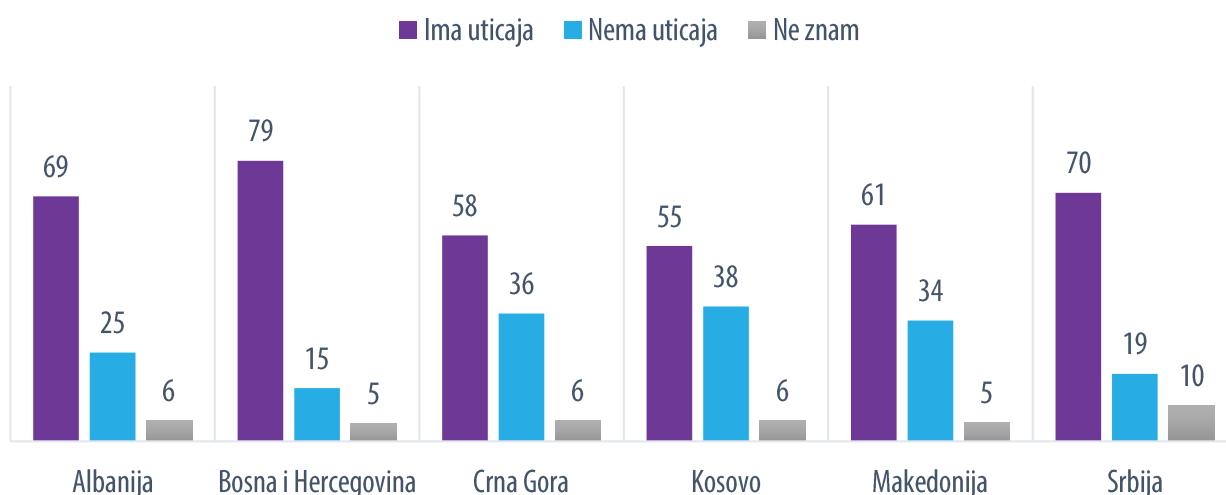

Tabela 4: Uticaj politike na operativni rad policije – najznačajnije promene 2016. i 2017. godine

P: U kojoj meri, po Vašem mišljenju, političari utiču na operativni rad policije?

	Godina	Prosek	SRB	MNE	BIH	MKD	ALB	KOS
Utiču	2016.	68	76	60	72	54	79	66
	2017.	65	70	58	79	61	69	55
Ne utiču	2016.	26	18	33	22	40	16	27
	2017.	28	19	36	15	34	25	38
Ne znam	2016.	6	6	6	6	5	4	7
	2017.	6	10	6	5	5	6	6

PERCEPCIJA KORUPCIJE

Najviše korupcije u sudstvu i zdravstvu

Od dvanaest ponuđenih institucija, građani Zapadnog Balkana kao najviše korumpirane navode sudstvo, zdravstvo, carinu i tužilaštvo. Ovakvu percepciju građani su imali i u istraživanju sprovedenom 2016. godine. Iako se prosečno shvatanje o korumpiranosti institucija nije značajno promenilo, veće promene mogu se uočiti u Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini, gde se procenat povećao, kao i u Srbiji i Albaniji, gde je procenat smanjen (Tabela 5). Uprkos oscilacijama u odgovorima tokom godina, građani se slažu da je korupcija ozbiljno rasprostranjena u svim institucijama.

Tabela 5: Rasprostranjenost korupcije u institucijama na Zapadnom Balkanu – rezultati istraživanja 2016. i 2017. godine

P: U kojoj meri je korupcija rasprostranjena u sledećim institucijama? Molimo Vas da zaokružite odgovor na skali od 1 do 4, gde 1 znači da uopšte nije rasprostranjena, 2 znači da je malo rasprostranjena, 3 znači da je donekle rasprostranjena, a 4 znači da je izuzetno rasprostranjena.

	Godina	Prosek	SRB	MNE	BIH	MKD	ALB	KOS
Sudstvo	2016.	66	72	52	65	67	79	61
	2017.	66	65	57	71	70	70	60
Zdravstvo	2016.	64	77	57	61	58	73	56
	2017.	66	72	67	72	66	61	60
Carina	2016.	63	73	57	62	61	71	53
	2017.	63	70	60	71	64	66	52
Tužilaštvo	2016.	62	66	45	63	62	76	63
	2017.	63	61	61	71	65	67	54
Tržišne inspekcije	2016.	61	69	55	63	62	62	54
	2017.	62	68	56	73	63	56	52
Parlament	2016.	59	55	40	64	58	75	63
	2017.	59	50	48	72	55	67	61
Policija	2016.	59	72	55	62	58	62	42
	2017.	58	66	57	71	63	52	40
Opštinska/gradska uprava	2016.	54	65	44	61	54	55	43
	2017.	55	61	51	68	60	48	41
Mediji	2016.	49	61	40	49	58	44	42
	2017.	55	61	53	60	61	45	46
Obrazovanje	2016.	48	55	41	50	52	52	38
	2017.	50	46	42	63	54	48	45

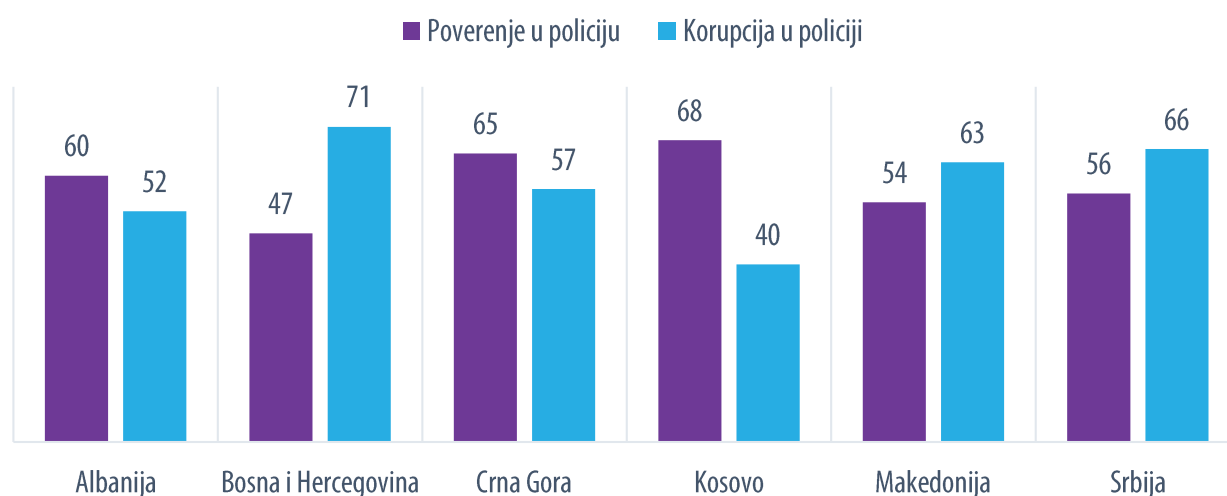
Agencija za borbu protiv korupcije	2016.	47	49	35	46	55	51	47
	2017.	49	46	43	61	55	50	41
Civilno društvo	2016.	39	49	33	37	47	38	33
	2017.	43	45	39	54	50	37	34
	Godina	Prosek	SRB	MNE	BIH	MKD	ALB	KOS

Svaki drugi građanin u regionu smatra da je policija korumpirana

Kao i 2016. godine, istraživanje pokazuje da nezavisno opstaju dva oprečna stava, odnosno veliki broj građana Zapadnog Balkana smatra da je korupcija u policiji izražena, a istovremeno veliki broj građana ima poverenja u ovu instituciju.

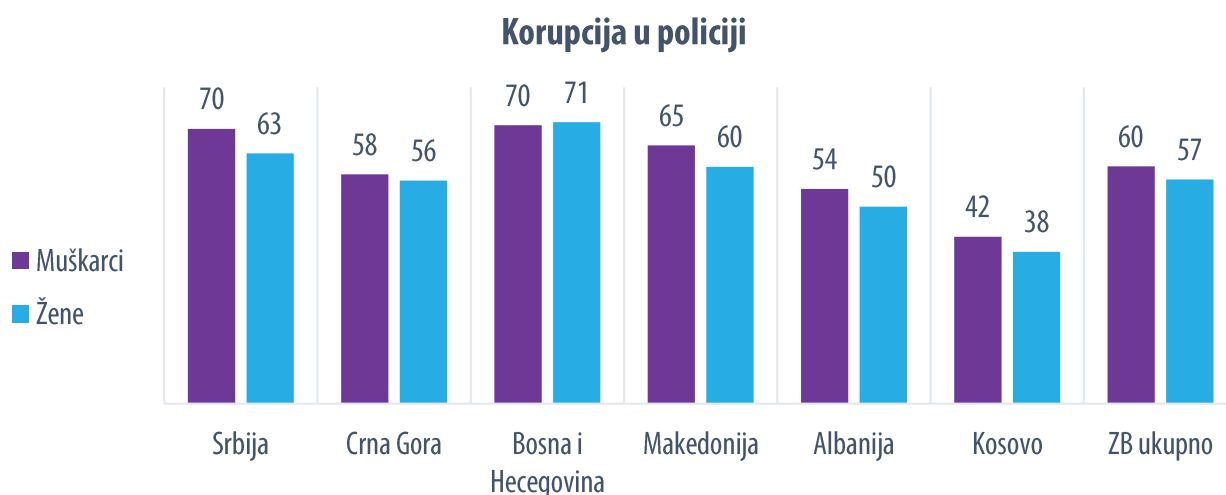
Više od polovine (59%) građana na Zapadnom Balkanu ima poverenja u policiju kao instituciju, a istovremeno 58% građana policiju smatra korumpiranom (Grafikon 15). Shvatanje o visokoj korumpiranosti policije postoji istovremeno sa relativno visokim nivoom poverenja u ovu instituciju, što može da ukazuje na to da su se građani pomirili sa činjenicom da je korupcija sveprisutna u institucijama i da je ona neizbežan segment javne uprave.

Grafikon 15: Odnos između poverenja u policiju i shvatanja da postoji korupcija u policij

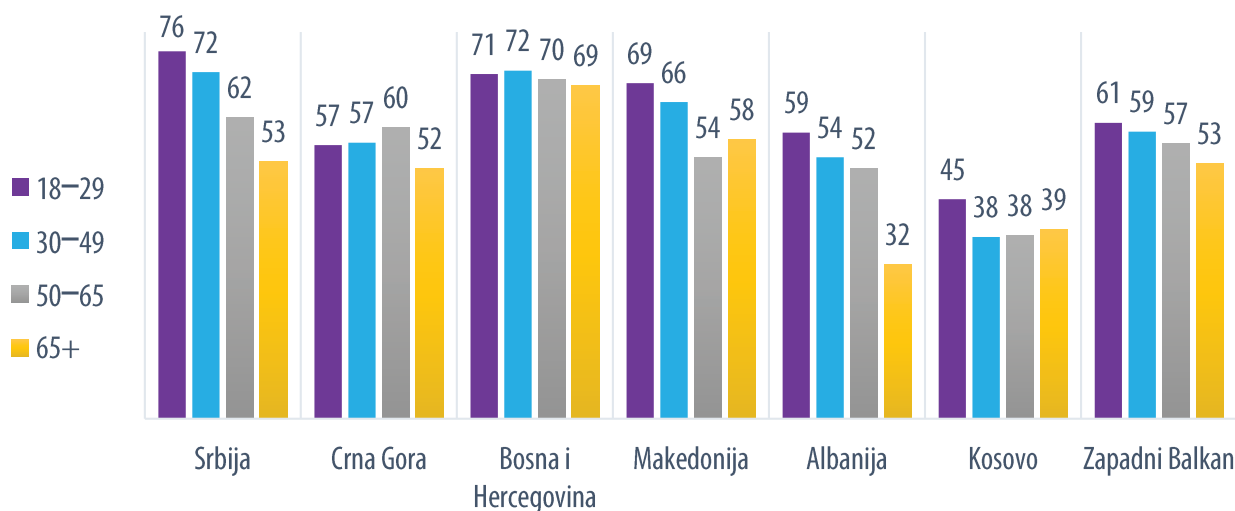
Muškarci na Zapadnom Balkanu smatraju da je policija korumpirana više nego što to smatraju žene (Grafikon 16). Najveća razlika u stavovima postoji u Srbiji (7%) i Makedoniji (5%), a najmanja u Bosni i Hercegovini (manje od 1%).

Grafikon 16: Percepcija korupcije – muškarci i žene Zapadnog Balkana

Što su građani mlađi, to više smatraju da postoji korupcija, i obrnuto (Grafikon 17). Da je policija najmanje korumpirana, smatra najviše građana starijih od 65 godina. Postojanje značajne razlike u stavovima različitih starosnih grupa o korupciji u policiji (od skoro 30% u Albaniji i preko 20% u Srbiji) moguće je delimično objasniti time što mladi uobičajeno imaju kritički odnos prema institucijama. Takođe, uzrok može biti i češći kontakt mladih sa policijom usled veće društvene aktivnosti. Samim tim, postoji veća mogućnost da su mladi sud o koruptivnim radnjama u policiji doneli na osnovu sopstvenog iskustva. I ovde, kao i kada su u pitanju razlike u stavovima prema polu, najmanje su razlike primećene u Bosni i Hercegovini.

Grafikon 17: Percepcija korupcije – različite starosne grupe građana Zapadnog Balkana

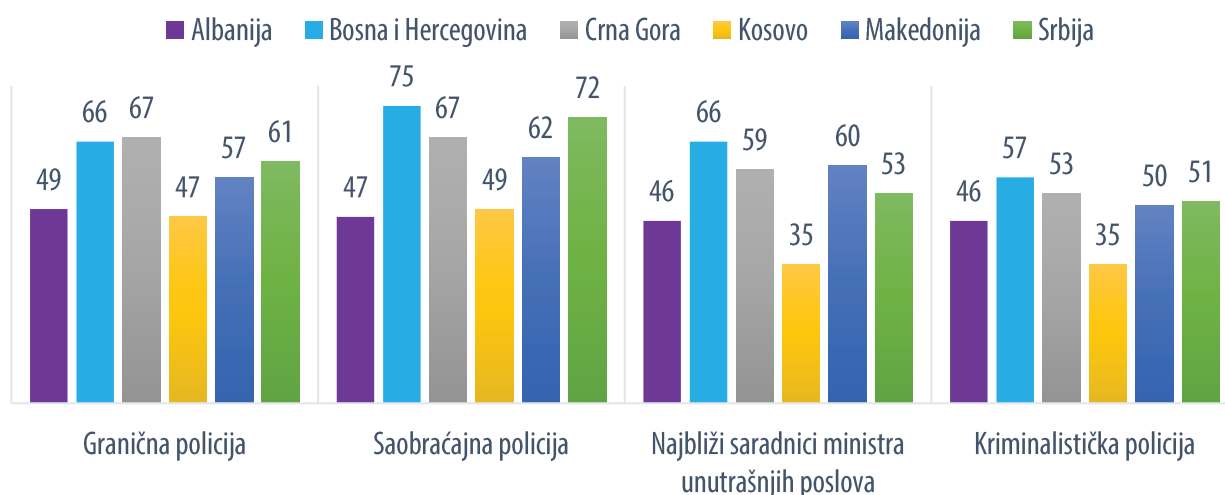
Najkorumpiraniji su graničari i saobraćajci

Građani u regionu i dalje su saglasni sa tim da su najkorumpiranije granična i saobraćajna policija, zatim najbliži saradnici ministra i kriminalistička policija (Grafikon 18). Kada se uporede pojedinačni

rezultati, percepcija korupcije u saobraćajnoj policiji najviša je u Bosni i Hercegovini (75%) i Srbiji (72%), a najniža u Albaniji (48%).

Grafikon 18: Najkorumpiraniji delovi policije

P: U kojoj meri je korupcija rasprostranjena u sledećim delovima policije. Molimo Vas da zaokružite odgovor na skali od 1 do 4, gde 1 znači da uopšte nije rasprostranjena, 2 znači da je malo rasprostranjena, 3 znači da je donekle rasprostranjena, a 4 znači da je izuzetno rasprostranjena.

Ispitanici se slažu da su korupciji najmanje sklone osobe koje obavljaju upravne poslove u policiji, pripadnici specijalnih jedinica i oni koji rade na zaštiti javnog reda i mira (Grafikon 19). Kada je reč o najmanje korumpiranim delovima policije, rezultati su nepromenjeni u odnosu na 2016. godinu.

Grafikon 19: Najmanje korumpirani delovi policije

P: U kojoj meri je korupcija rasprostranjena u sledećim delovima policije. Molimo Vas da zaokružite odgovor na skali od 1 do 4, gde 1 znači da uopšte nije rasprostranjena, 2 znači da je malo rasprostranjena, 3 znači da je donekle rasprostranjena, a 4 znači da je izuzetno rasprostranjena.

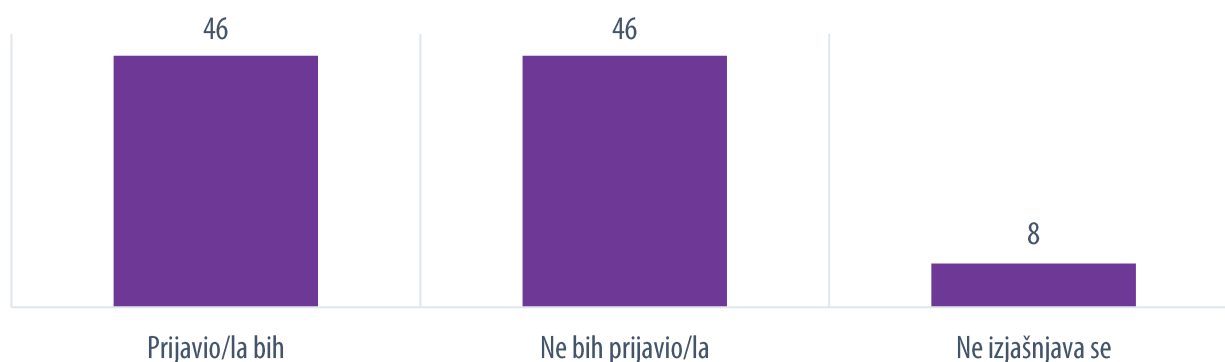
BORBA PROTIV KORUPCIJE

Građani Makedonije najspremniji da prijave korupciju

Odgovori građana Zapadnog Balkana podeljeni su kada je reč o tome da li bi prijavili korupciju u policiji ako bi tokom prijavljivanja morali da ostave svoje lične podatke. Skoro polovina ispitanika (46%) u tom slučaju bi prijavila korupciju, isti procenat to ne bi učinio, dok 7% ne želi da se izjasni (Grafikon 20). Upoređivanjem pojedinačnih odgovora dobijen je rezultat koji pokazuje da su građani u Makedoniji daleko najspremniji da prijave korupciju (70%), dok su na to najmanje spremni građani Srbije (26%), (Grafikon 21).

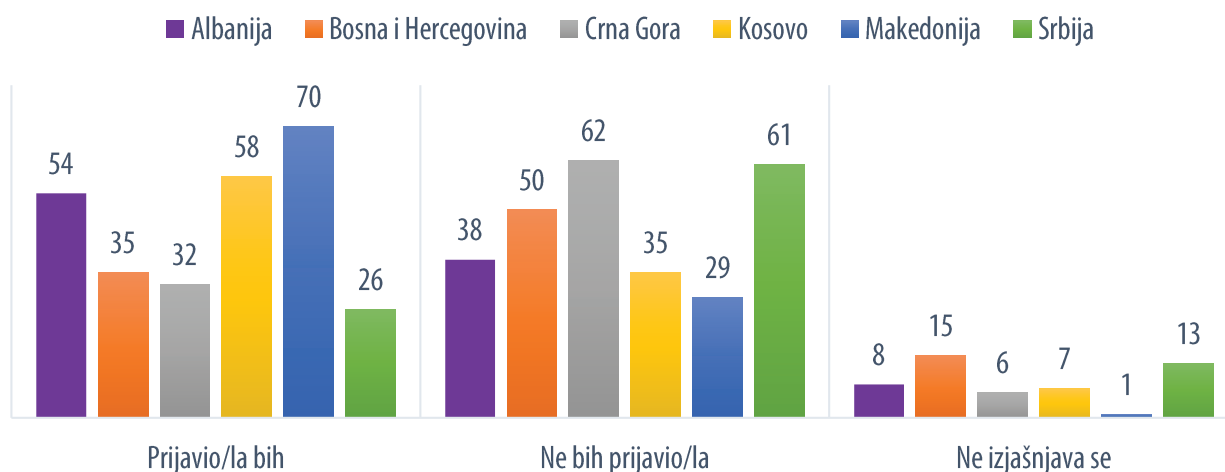
Grafikon 20: Spremnost da se prijavi korupcija uz ostavljanje ličnih podataka

P: Da li biste prijavili slučaj korupcije u policiji (ako Vam je neko tražio mito) ukoliko biste morali da date svoje lične podatke (JMBG, adresu i sl.)?

Grafikon 21: Spremnost da se prijavi korupcija uz ostavljanje ličnih podataka (pojedinačno)

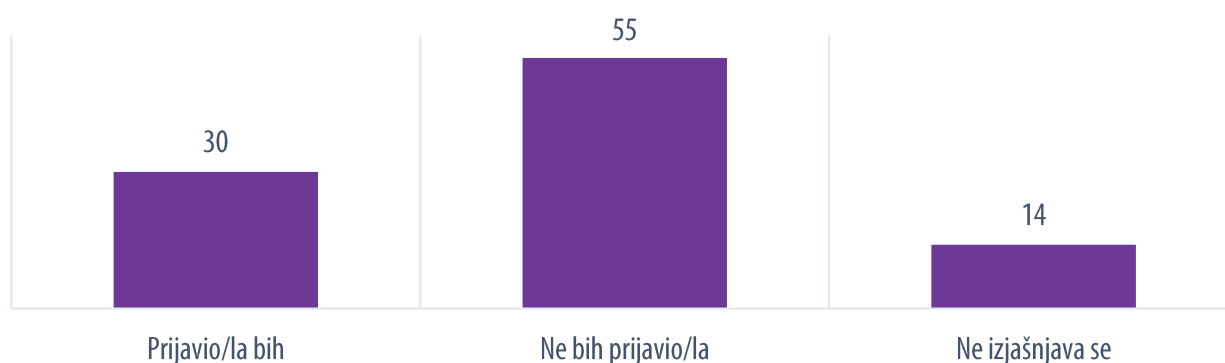
P: Da li biste prijavili slučaj korupcije u policiji (ako Vam je neko tražio mito) ukoliko biste morali da date svoje lične podatke (JMBG, adresu i sl.)?

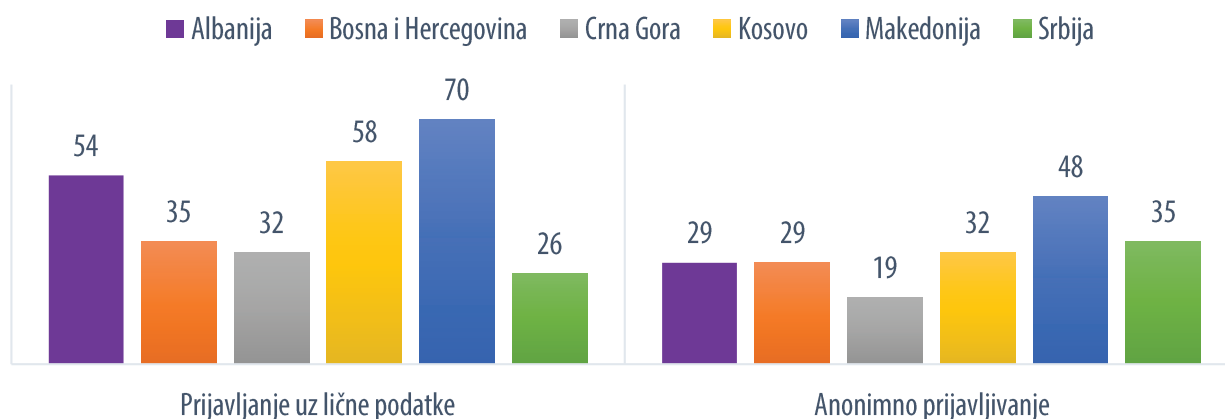
Kada bi prijavljivanje korupcije bilo anonimno, povećao bi se udeo onih koji bi bili spremni da je prijave, a koji to nisu spremni onda kada moraju da ostave lične podatke (Grafikon 22). Mogućnost anonimnog prijavljivanja korupcije dodatno bi motivisala sve građane Zapadnog Balkana, ali bi građani Makedonije i u ovom slučaju bili najspremniji da prijave korupciju (Grafikon 23). Građani Srbije i Crne Gore najmanje su spremni da prijave korupciju, bilo da treba da ostave lične podatke bilo da to mogu učiniti anonimno, što može da ukazuje na to da nemaju poverenja u mehanizme za borbu protiv korupcije unutar policije ili da se plaše odmazde. Ipak, da bi bilo moguće doneti konačan sud o tačnom razlogu zbog kog građani ne prijavljuju slučajeve korupcije, bilo bi neophodno sprovesti dodatna istraživanja.

Grafikon 22: Spremnost da se anonimno prijavi korupcija

P: A da li biste prijavili slučaj korupcije u policiji ukoliko ne biste morali da date svoje lične podatke?

Grafikon 23: Prijavljivanje korupcije u policiji (pojedinačno)

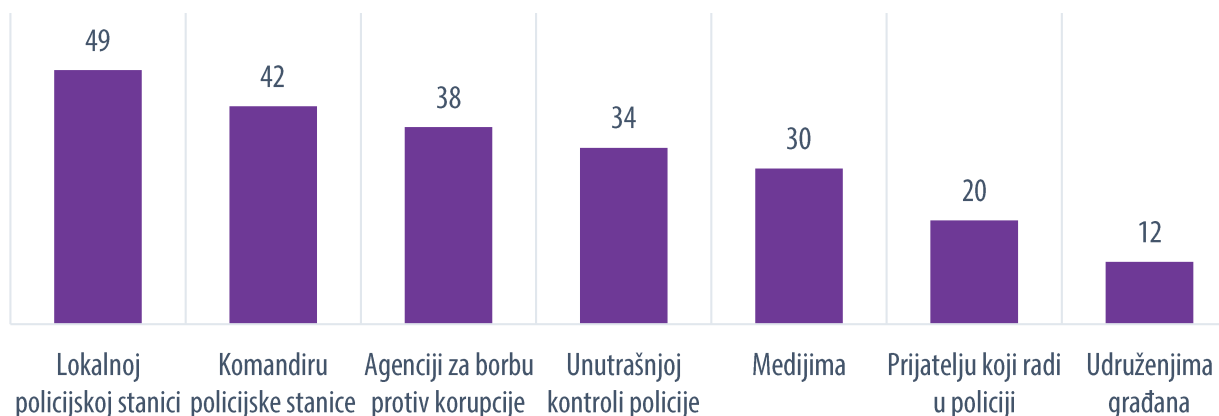

Lokalna policijska stanica prva na listi onih kojima bi građani prijavili korupciju

Građani koji bi hteli da prijave korupciju to bi u najvećem broju učinili u najbližoj policijskoj stanici (49%) ili bi se obratili komandiru lokalne stanice (42%). Sledeća institucija kojoj bi se građani obratili bila bi agencije za borbu protiv korupcije (38%), zatim unutrašnja kontrola policije (34%) i mediji (30%) (Grafikon 24).

Grafikon 24: Kome bi građani najčešće prijavili korupciju u policiji

P: Kome biste prvom sa ove liste prijavili slučaj korupcije u policiji? Kome još?

Rezultati pokazuju da bi većina građana korupciju prijavila onom delu policije koji joj je najbliži i sa kojim se najčešće susreće. Ovo može govoriti o tome da građani imaju poverenja u najniže nivoe policije, kao i o njenoj efikasnosti, ali i o tome da su ispitanicima drugi mehanizmi za prijavu korupcije nepoznati.

Kada pogledamo pojedinačne rezultate, možemo videti da se, kao institucije koje mogu da pomognu u sprečavanju korupcije, izdvajaju lokalna policija na Kosovu (72%) i unutrašnja kontrola u Crnoj Gori (51%) (Grafikon 25). Rezultati delimično odstupaju od rezultata iz 2016. godine, i to time što je u Crnoj Gori, Albaniji i na Kosovu više građana spremno da zatraži zaštitu od korupcije (Tabela 6).

Grafikon 25: Kome bi građani najčešće prijavili korupciju u policiji (pojedinačno)

P: Kome biste prvom sa ove liste prijavili slučaj korupcije u policiji? Kome još?

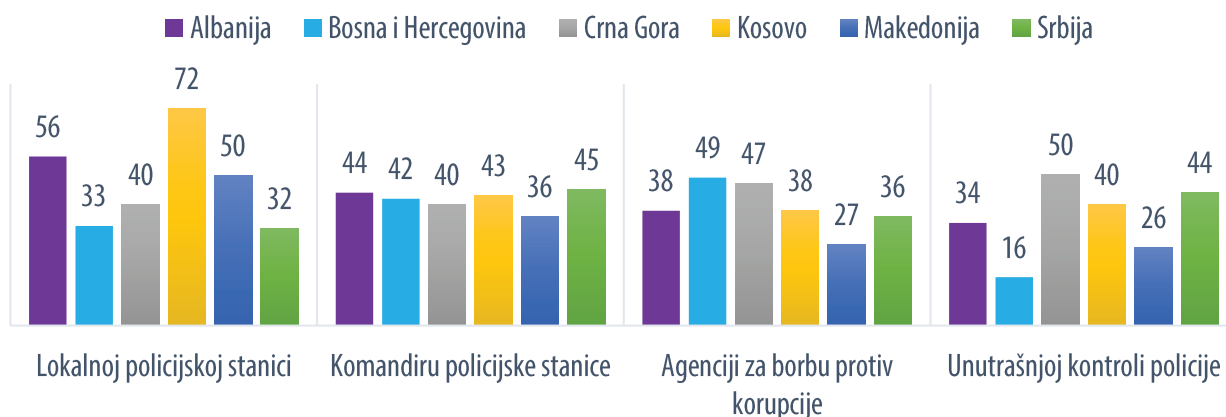

Tabela 6: Kome bi građani najčešće prijavili korupciju u policiji – rezultati istraživanja 2016. i 2017. godine

	Godina	Prosek	SRB	MNE	BIH	MKD	ALB	KOS
Lokalna policijska stanica	2016.	48	33	33	42	53	58	62
	2017.	48	32	40	40	50	56	72
Komandir policijske stanice	2016.	36	37	32	40	37	37	33
	2017.	42	45	40	42	36	45	43
Agencija za borbu protiv korupcije	2016.	35	34	35	28	23	58	35
	2017.	38	36	47	49	27	38	38
Unutrašnja kontrola	2016.	34	40	38	42	26	23	39
	2017.	34	44	51	17	26	34	40
Mediji	2016.	30	44	40	14	32	27	27
	2017.	30	24	36	25	19	48	31
Prijatelj koji radi u policiji	2016.	22	24	19	25	27	24	12
	2017.	20	24	18	21	25	17	17
Udruženja građana	2016.	12	14	27	13	9	7	9
	2017.	12	9	22	13	7	11	11

Za smanjenje korupcije potrebno je strogo kažnjavanje

Građani Zapadnog Balkana smatraju da bi korupciju najbolje sprečilo strože kažnjavanje učinilaca (29%), kažnjavanje korumpiranih rukovodilaca i motivisanje građana da prijavljuju korupciju (12%), kao i uspostavljanje političke volje da se problem reši (10%). Poslednji na listi rešenja problema korupcije nalaze se motivisanje policajaca da prijave koruptivno ponašanje kolega (6%), uspostavljanje novih tela za borbu protiv korupcije (8%) i jačanje autoriteta unutrašnje kontrole policije (9%) (Grafikon 26).

Rezultati se pojedinačno gledano neznatno razlikuju. Represivna rešenja poželjnija su u Srbiji, Albaniji i na Kosovu, dok je za građane Makedonije izuzetno važna motivacija građana da prijave korupciju (Grafikon 27), što odgovara njihovoj izuzetnoj posvećenosti tome da prijave korupciju.

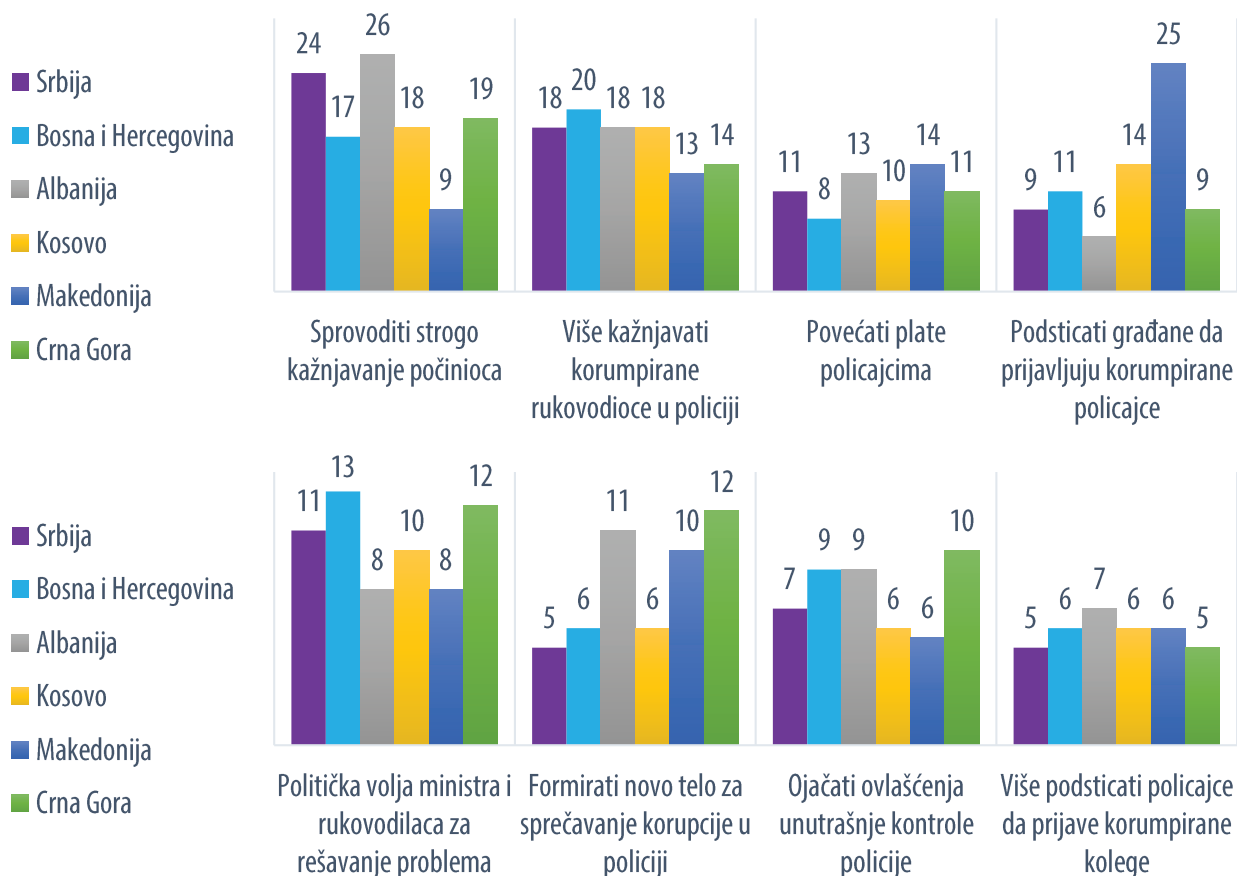
Grafikon 26: Najpotrebnije mere za smanjenje korupcije na Zapadnom Balkanu

P: Ocenite šta je, po Vašem mišljenju, najpotrebnije da bi se sprečila korupcija u policiji?

Grafikon 27: Najpotrebnije mere za smanjenje korupcije na Zapadnom Balkanu (pojedinačno)

P: Ocenite šta je, po Vašem mišljenju, najpotrebnije da bi se sprečila korupcija u policiji?

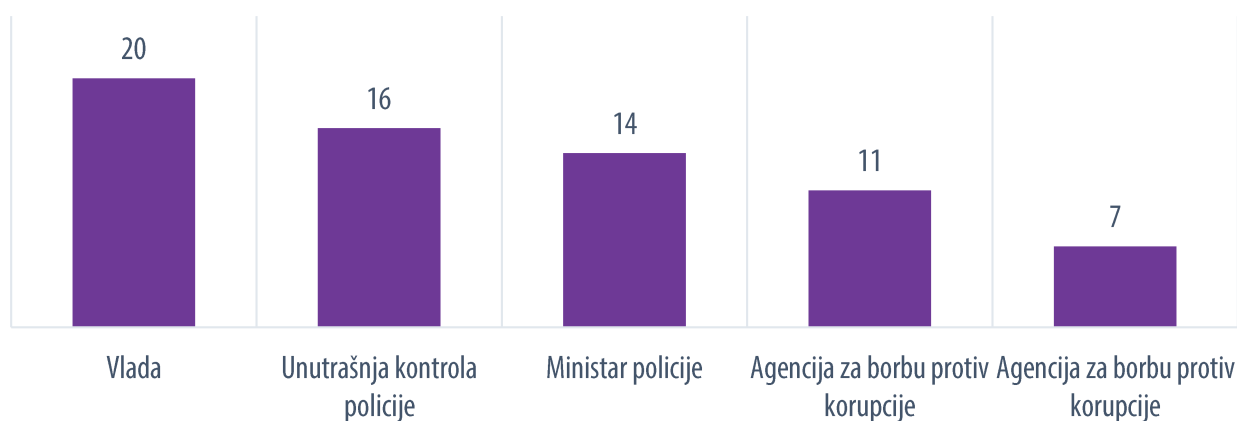

Vlade su najodgovornije za borbu protiv korupcije

Ispitanici smatraju da su za borbu protiv korupcije najodgovornije vlade (20%). Nakon toga dolaze unutrašnja kontrola policije (16%), ministar unutrašnjih poslova (14%) i agencije za borbu protiv korupcije (11%). Građani očigledno doživljavaju da je korupcija problem koji je povezan sa politikom i koji može biti rešen političkim uticajima. Ulogu profesionalnih tela u sprečavanju korupcije, poput tužilaštva, izdvaja samo 4,5% građana, što je dodatni pad u odnosu na 2016. godinu, kada je tužilaštvo kao telo u borbi protiv korupcije izdvajalo 6,5% građana (Grafikon 28). Ovo se ujedno može povezati i sa kontinuiranim padom poverenja u ovu instituciju, koje je uočeno u istraživanjima o poverenju u institucije 2016. i 2017. godine.

Grafikon 28: Ko je odgovoran za borbu protiv korupcije u policiji

P: Pogledajte sledeći spisak institucija i recite koja institucija bi pre svih drugih trebalo da se bori protiv korupcije u policiji.

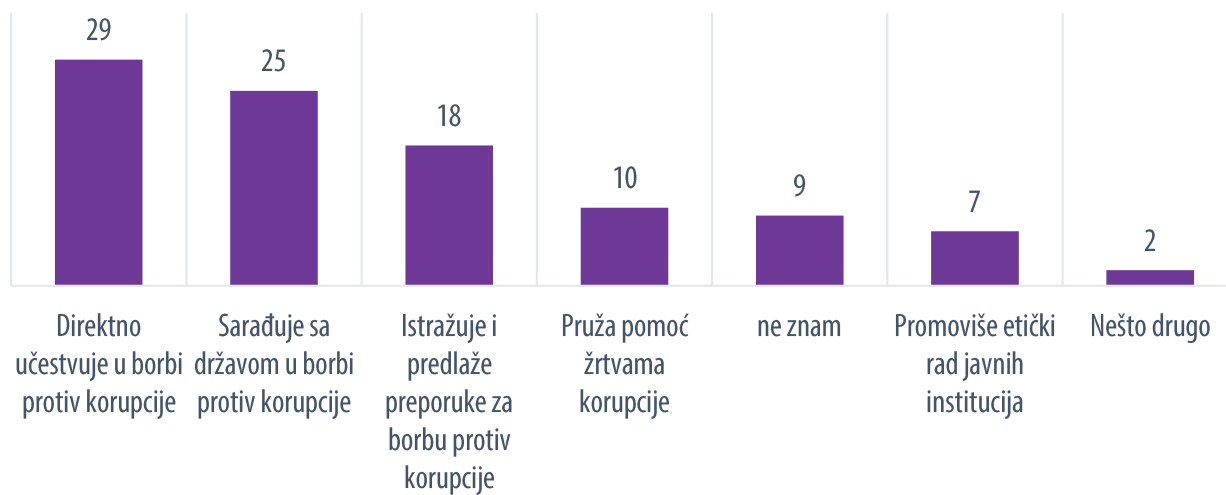

Civilno društvo treba da učestvuje u borbi protiv korupcije

Građani Zapadnog Balkana očekuju da udruženja građana direktno učestvuju u borbi protiv korupcije (29%), da sarađuju sa državom u borbi protiv korupcije (25%), a tek zatim da istražuju i predlažu preporuke za borbu protiv korupcije (18%) i pruže pomoć žrtvama korupcije (10%) (Grafikon 29). Ovakvi rezultati istraživanja govore da građani civilno društvo vide kao aktivnog učesnika u prevenciji, sprečavanju i otklanjanju posledica korupcije, a manje kao tela koja nadziru rezultate borbe protiv korupcije i predlažu nova rešenja u ovoj oblasti. Ovakvi stavovi se donekle mogu objasniti nedovoljnim poverenjem građana u rad civilnog društva, koje, uprkos očekivanjima građana, ne poseduje stvarne mehanizme za direktno uključivanje u borbu protiv korupcije, bilo samostalno, bilo u saradnji sa državom.

Grafikon 29: Uloga civilnog društva u borbi protiv korupcije

P: Ljudi imaju različita mišljenja o ulozi nevladinih organizacija u borbi protiv korupcije. Imajući to na umu, šta biste rekli, koju ulogu nevladine organizacije treba da imaju u borbi protiv korupcije?

METODOLOŠKI OKVIR

Lokacija	Albanija
Vreme	Jul 2017.
Metod prikupljanja podataka	„Licem u lice” u domaćinstvu ispitanika
Okvir uzorka	Građani i građanke Albanije koji imaju 18 i više godina i koji su u vreme istraživanja stalno nastanjeni na teritoriji Albanije.
Veličina uzorka	1000
Tip uzorka	Troetafni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak
Stratifikacija	Izvršena prema regionu, tipu naselja, polu, starosti i nivou obrazovanja
Uzoračka greška	±3,31%

Lokacija	Bosna i Hercegovina
Vreme	Jun 2017.
Metod prikupljanja podataka	„Licem u lice” u domaćinstvu ispitanika
Okvir uzorka	Građani i građanke Bosne i Hercegovine koji imaju 18 i više godina i koji su u vreme istraživanja stalno nastanjeni na teritoriji Bosne i Hercegovine.
Veličina uzorka	1000
Tip uzorka	Troetafni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak
Stratifikacija	Izvršena prema regionu, tipu naselja, polu, starosti i nivou obrazovanja
Uzoračka greška	±3,31%

Lokacija	Crna Gora
Jul 2017.	Jun 2017.
Metod prikupljanja podataka	„Licem u lice” u domaćinstvu ispitanika
Okvir uzorka	Građani i građanke Crne Gore koji imaju 18 i više godina i koji su u vreme istraživanja stalno nastanjeni na teritoriji Crne Gore.
Veličina uzorka	1000
Tip uzorka	Troetafni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak
Stratifikacija	Izvršena prema regionu, tipu naselja, polu, starosti i nivou obrazovanja
Uzoračka greška	±3,31%

Lokacija	Kosovo
Vreme	Jul 2017.
Metod prikupljanja podataka	„Licem u lice” u domaćinstvu ispitanika
Okvir uzorka	Građani i građanke Kosova koji imaju 18 i više godina i koji su u vreme istraživanja stalno nastanjeni na teritoriji Kosova.
Veličina uzorka	1000
Tip uzorka	Troetafni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak
Stratifikacija	Izvršena prema regionu, tipu naselja, polu, starosti i nivou obrazovanja
Uzoračka greška	±3,31%

Lokacija	Makedonija
Vreme	Jul 2017.
Metod prikupljanja podataka	Kompjuterski podržano telefonsko istraživanje (CATI)
Okvir uzorka	Građani i građanke Makedonije koji imaju 18 i više godina i koji su u vreme istraživanja stalno nastanjeni na teritoriji Makedonije.
Veličina uzorka	1000
Tip uzorka	Troetafni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak
Stratifikacija	Izvršena prema regionu, tipu naselja, polu, starosti i nivou obrazovanja
Uzoračka greška	±3,31%

Lokacija	Srbija
	Jun 2017.
Metod prikupljanja podataka	„Licem u lice” u domaćinstvu ispitanika
Okvir uzorka	Građani i građanke Srbije koji imaju 18 i više godina i koji su u vrijeme istraživanja stalno nastanjeni na teritoriji Srbije.
Veličina uzorka	1000
Tip uzorka	Troetafni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak
Stratifikacija	Izvršena prema regionu, tipu naselja, polu, starosti i nivou obrazovanja
Uzoračka greška	±3,31%

POINTPULSE

WESTERNBALKANS PULSE FOR POLICE INTEGRITY AND TRUST

WWW.POINTPULSE.NET

twitter.com/POINTPULSEnet

facebook.com/POINTPULSEnet/

Civil society network dedicated to oversight of police integrity.